

Miljøverndepartementet
postmottak@md.dep.no

Vår dato 20.12.2013
Deres dato 02.09.2013
Vår referanse Ingerd Sælid Gilhus
Deres referanse 12/3333

Høring – NOU 2013:10 Naturens goder – om verdien av økosystemtjenester

Det vises til departementets høringsbrev den 2. september 2013 angående NOU 2013:10 "Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester".

NHO Reiseliv er med våre over 2.500 medlemsbedrifter den største arbeidsgiverorganisasjonen innenfor norsk reiseliv. Våre medlemmer er bedrifter innenfor bransjene overnatting, servering, opplevelse, destinasjon, kultur, idrett og bilutleie.

Overordnet viser vi til NHOs høringsuttalelse.

Utvalget har avgitt en meget omfattende rapport som beskriver bakgrunn, tilstand, utviklingstrekk og prinsipper og metoder for verdsetting av slike tjenester i forvaltningsmessig sammenheng. I likhet med NHO er NHO Reiseliv opptatt av at virkemidlene og metodene som etableres for verdsetting av økosystemtjenester er basert på kunnskap og baseres på prinsipper og kriterier som omhandlet i avsnitt 13.2.

Som NHO er NHO Reiseliv enig i at det bør være et mål å få etablert en, eller et fåtall, overordnede indikatorer for forhold i naturen som er viktige for Norge. Disse bør utarbeides og presenteres i sammenheng med utforming av overordnet politikk, slik at man får synliggjort koplinger mellom natur, økonomi og politikk.

I likhet med NHO ser vi ikke sterke argumenter for en naturavgift og mener synspunktene som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 fortsatt er holdbare.

Videre tar vi for oss elementer i utredningen som spesielt berører reiselivsnæringen.

Ett av ti årsværk i fastlands-Norge er tilknyttet reiselivsnæringen og næringen står for totalt 6,4 prosent av verdiskapingen i fastlands-Norge. Det unike med den norske reiselivsnæringen sammenlignet med andre næringer, er at reiselivet tar hele befolkningen og hele landet i bruk.

Reiseliv er en av verdens raskest voksende næringer, og med stor betydning for sysselsetting og stedsutvikling. Natur står sentralt i det norske reiselivsproduktet, og som utredningen påpeker, utgjør naturbasert reiseliv en av de raskest voksende formene for reiseliv. Naturen og utsikten er et av Norges fremste konkurransefortrinn og det er for mange en av de viktigste grunnene til at man reiser til Norge.

Kombinasjonen storslått natur og kulturarv i landskapet utgjør et viktig fundament og fortrinn for norsk reiseliv, både når det gjelder utenlandske og norske turister. Norsk natur og kulturlandskap er viktige ressurser og fellesgoder som reiselivet drar nytte av. Gjengroing av kulturlandskapet er

en trussel mot norsk reiselivsnæring. Det påvirker mulighetene for et friluftsliv, det lukker landskapet og gjør at mulighetene for utsyn og oversikt reduseres. Det er viktig at utfordringen med gjengroing er belyst i utredningen.

Friluftsliv er en stor del av den naturbaserte opplevelsen. Friluftsliv har positive virkninger for folkehelsen, både for den psykiske og den fysiske. Den psykiske i form av den gode opplevelsen som friluftslivet gir. God folkehelse har også en realøkonomisk effekt. Den reduserer helseutgiftene, og vil også øke produksjonen i samfunnet. Det er positivt at utvalget trekker frem effekten friluftsliv har både for velferden, men også den økonomiske utviklingen. Utredningen etterlyser mer kunnskap om dette området; det er et behov for økt kunnskap om økosystemtjenester som er spesielt viktige for velferd og folkehelse som rekreasjon, friluftsliv, naturopplevelser og naturbasert reiseliv. NHO Reiseliv støtter utvalget.

Ekspertutvalget ser behov for større norske studier om økosystemtjenester og deres betydning og anbefaler et eget forskningsprogram hvor naturbasert reiseliv og helsemessige aspekter ved friluftsliv og rekreasjon er eksempler på temaområder. NHO Reiseliv deler dette synet.

Med vennlig hilsen
NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Administrerende direktør